

3

Revoluce v železniční dopravě,
bateriové vlaky šetří čas

4

Miliardy na modernizaci
urgentních příjmů

4

Investice do nemocnic
v roce 2025

Legislativní bypass stavebního řízení

DNE 21. PROSINCE 2024 NABYLA ÚČINNOSTI NOVELA STAVEBNÍHO ZÁKONA (TZV. BYPASS), KTERÁ MÁ UMOŽNIT V PŘECHODNÉM OBDOBÍ PRÁCI VE STÁVAJÍCÍCH SYSTÉMECH STÁTNÍ STAVEBNÍ SPRÁVY.

Veronika Hejná

■ Co znamená částečný bypass pro stavebníky a úřady?

Novela provedená zákonem č. 437/2024 Sb. má dle navrhovatelů přinést právní jistotu

v procesech územního plánování a stavebního řízení. Zákon stanoví přechodné období pro práci v informačních systémech státní stavební správy.

Návrh vyšel ze zprávy o digitalizaci stavebního řízení, která vládě ČR představila dvě varianty tzv. legislativního a technologického bypassu. Varianta A legislativního bypassu počítala s úplným vypnutím systémů, varianta B v částečném bypassu spočívajícím v povinném elektronickém odevzdávání dokumentů a zachování funkcionalit všech systémů.

„S ohledem na iniciační problémy, které jsou spojeny se zajištěním digitalizace stavebního řízení, bude činnost v rámci přechodného období v určitých informačních systémech stavební správy ze strany stavebních úřadů a dotčených orgánů dobrovolná s tím, že některé systémy (evidenční elektronických dokumentů a portál stavebníka) zůstanou

plně zachovány,“ stojí v důvodové zprávě k návrhu zákona. Nedošlo tak k vypnutí funkcionalit všech informačních systémů stavební správy, ale pouze k omezení některých povinností evidenční povahy pro úředníky stavebních úřadů, pořizovatele a orgány územního plánování.

„Digitalizace stavebního řízení je klíčová pro zjednodušení a urychlení procesů územního plánování a povolování staveb. Naším cílem je zajistit, aby systémy byly uživatelsky přívětivé a plně funkční. Navrhli jsme proto částečný legislativní a technologický bypass, který umožní, aby stavební úřady po přechodnou dobu nahradily chybějící funkcionality ISSŘ doposud užívanými systémy,“ uvedl ministr dopravy Martin Kupka, který měl koordinující úlohu přípravy řešení digitalizace stavebního řízení.

Pokračování na straně 2

Lex OZE III: Poslanci se budou znovu zabývat novelou energetického zákona

Ve středu 29. ledna 2025 hlasoval Senát o novele energetického zákona známé jako Lex OZE III. Předlohu vrátil zpět do Poslanecké sněmovny kvůli kontroverzním přílepkům.

■ Akumulace, flexibilita a agregace flexibility

Klíčové principy novely shrnují hesla akumulace, flexibilita a agregace flexibility.

■ srovnávač cen

Součástí návrhu je přítom také nový srovnávač cen elektřiny a plynu pod správou Energetického regulačního úřadu, který může spotřebitelům pomoci výrazně ušetřit.

„Novela Lex OZE III přináší mimo jiné možnost poskytování flexibilních služeb pro vyrovnávání odchylek v energetické síti. Tato změna se dotkne obcí, firem, společenství i jednotlivců

vlastníků například fotovoltaické elektrárny nebo bateriová úložiště. Změna umožní využívat flexibilitu daných zařízení a nabízet ji agregátorům flexibility za finanční odměnu. Cílem tohoto opatření je zvýšit stabilitu energetické sítě a snížit závislost na fosilních zdrojích,“ uvádí Malvína Urbánková z Rowan Legal.

Mezi fosilní zdroje patří hlavně uhelné elektrárny, které jsou v současnosti hlavním aktérem vyrovnávání odchylek v síti.

Pokračování na straně 2

Fungující město není jen nahodilý shluk ulic, ale systém...

... kde zástavba vzniká podle plánu, řeší se dopravní propojení jeho částí a vybavení. Podobně to platí o sídelní zeleni. Konkrétně na stromy ve městě se zaměřil připravovaný městský standard uličních stromořadí. Ten chystá Kancelář architektka města Brna (KAM). Co přesně dokument stanovuje a v jaké fázi je příprava? Na otázky Moravského hospodářství odpovídá Ing. Radim Vítek, MSc. vedoucí oddělení Městská infrastruktura KAM. ■ Více na str. 15 FOTO: Pixabay.com

Ekologie a její budoucnost: Starostové diskutovali o třídění textilu či bioodpadu

Plán odpadového hospodářství, potenciál bioplynových stanic a nové povinnosti obcí z hlediska třídění textilu. To byla některá z hlavních témat setkání Ekologie a její budoucnost.

Více na str. 9

FOTO: Vojtěch Vladář

Nový cíl pro obce: minimálně 60 % vytřídění odpadu

Obce se neustále zlepšují ve třídění komunálního odpadu. Podle ministerstva životního prostředí je ale potřeba přidat. A sice dosáhnout minimálně 60 procent vytřídění odpadu produkovaného domácnostmi.

Více na str. 11

Zahraníční internetová tržiště zatěžují Česko odpadem

Od oblečení po elektroniku a za ceny nejen příznivé, ale často až nepochopitelně nízké. Zahraniční, hlavně čínské, e-shopy jsou atraktivní pro řadu nejen Čechů, ale Evropanů vůbec. A jejich obliba roste.

Více na str. 12

Produkujeme méně odpadu, vyplývá ze statistiky

V rámci Evropské unie patří Česká republika ke státům, kterým se v tomto směru dlouhodobě daří. Podle nejnovějších dat Českého statistického úřadu došlo také k poklesu celkového objemu vyprodukovaného odpadu.

Více na str. 13

Sledujeme kraje:

Vysočina | Jihomoravský
Olomoucký | Zlínský
Moravskoslezský | Pardubický
Královéhradecký

Lex OZE III: Poslanci se budou znovu zabývat novelou energetického zákona

Dokončení ze strany 1

„Cílem novely je reagovat na současné evropské trendy v oblasti energetiky, tedy omezení fosilních paliv a zvýšení výroby energie z alternativních zdrojů a která na náš trh zavádí úpravu spojenou s ukládáním energie a agregací flexibility, rozšiřuje možnosti sdílení energie a ochranu sdílejících, umožňuje nabyvateli obchodního závodu pokračovat v licencované činnosti obdobně jako při přeměně právnické osoby či např. upřesňuje základní právní rámec pro kapacitní mechanismy,“ shrnuje advokátka Iva Wenzel z advokátní kanceláře bpv BRAUN PARTNERS.

Ministerstvo průmyslu a obchodu, které je předkládatel novely, uvedlo, že moderní energetika bude decentralizovaná na desítky až stovky tisíc různých zdrojů. Agregace má pak umožnit sdružit více výrobců do jedné skupiny. Agregaci flexibility by měla provádět osoba sdružující vyrobenou elektřinu od více sub-

FOTO: Pixabay.com

jektů. Agregátor ale může sdružovat nejen výrobu, ale i spotřebu nebo akumulaci.

■ Nástroj politického boje

Novela zakotvující demokraticizaci energetického trhu a posilující postavení zákazníků se však stala nástrojem politického boje. Důvodem jsou kontroverzní přílepkové Ministerstva financí. Některé z návrhů zamítla už Poslanecká sněmovna, poslední z přílepků zavádějících individuální hranici vnitřního výnosového procenta a povinnost hlášení výnosnosti pro fotovoltaické elektrárny z let 2009–2010 pro projekty nad 30 kWp, aby byla prokázána přiměřenost podpory, zamítl Senát. „Hrozilo přitom, že až 2 500 provozovatelů fotovoltaických elektráren včetně obcí, které si v minulých letech pořídily fotovoltaiku, budou muset doložit, kolik z výnosů skončí-

lo v černých číslech a vést s tím spojenou velmi náročnou administrativu. Celý díl o sebehodnocení přiměřenosti byl Senátem vypuštěn a Lex OZE III vrácen k opětovnému hlasování Poslanecké sněmovně,“ vysvětluje Iva Wenzel.

Pokud by pozměňovací návrh prošel, čelila by Česká republika arbitrážím. Nyní bude tedy Poslanecká sněmovna o návrhu novely hlasovat znovu. Prostou většinou poslanců lze schválit znění navrhané Senátem. „Pokud by Poslanecká sněmovna chtěla schválit původní verzi Lex OZE III včetně nových povinností, budou potřeba hlasy alespoň 101 poslanců,“ dodává advokátka Wenzel. Nenajde-li se podpora ani pro jednu z verzí, návrh novely zůstane neschválen.

Součástí návrhu je přitom také nový srovnávací cen elektřiny a plynu pod správou Energetického regulačního úřadu, který může spotřebitelům pomoci výrazně ušetřit. „Orientaci zákazníků v současnosti komplikuje velký počet dodavatelů a jejich produktů, které se často liší jen nepatrnými detaily. Problém mohou řešit různé komerční srovnávače, ale jen částečně. Řada z nich porovnává jen omezenou nabídku produktů a srovnání není vždy nezávislé,“ píše Energetický regulační úřad.

Další informace k chystané legislativě najdete v příloze na str. 10.

VERONIKA HEJNÁ

ERÚ: Dodavatel požadoval 150 tisíc za předčasné ukončení smlouvy

Marné čekání na vrácení přeplatků z vyúčtování a někdy až astronomické sankce za předčasné ukončení smlouvy s dodavatelem. Tak se dají shrnout nejzávažnější případy, s nimiž se spotřebitelé loni obraceli na Energetický regulační úřad (ERÚ). Většina z nich mířila na několik málo dodavatelů.

622 spotřebitelů se v loňském roce rozhodlo řešit svůj problém s dodavatelem či zprostředkovatelem mimosoudní cestou a podalo ERÚ návrh na spor. Počet lidí, kteří volí tuto formální cestu, po energetické krizi skokově vzrostl. Zatímco v roce 2021 úřad přijal 138 podání, o dva roky později jich bylo už čtyři a půlkrát tolik (628), tedy prakticky stejně jako loni.

Naopak počet neformálních podání, tedy nejrušnějších dotazů, stížností nebo žádostí o pomoc či radu, se dostal na „předkrizovou úroveň“. V loňském roce klesl pod 10 tisíc (9 673), oproti letům 2021 (22 873) a 2022 (22 198)

na necelou polovinu, spotřebitelé úřad většinou kontaktovali telefonicky (z 67 %).

„Dobrou zprávou je, že spotřebitelé jsou po energetické krizi poučenější. Při řešení svých problémů jsou důslednější a ochotnější absolvovat i formální spor, kterým se mohou reálně domoci svých práv. I proto, že jsme se v uplynulých letech mnohem více zaměřili na osvětu, ubývá nám opakujících se obecných dotazů. Přibývá naopak specifických a složitějších případů způsobených často neférovými či přímo protizákonnými praktikami některých dodavatelů,“ shrnuje Markéta Zemanová, členka Rady ERÚ. „Nejzávažnější případy přitom typicky neřešíme napříč trhem. Mají je na svědomí jednotky obchodníků, kteří často využívají zprostředkovatele na úrovni podomních prodejců,“ doplňuje radní.

Dodavatelé mají rovněž tendenci si své stávající zákazníky za každou cenu udržet, někteří jim proto znesnadňují

předčasné ukončení smlouvy. ERÚ se ve zvýšené míře setkával s uplatňováním jak „standardní“ smluvní pokuty, tak náhrady škody. V některých případech pak výsledná sankce překročila i stotisícovou hranici.

■ Pokuta i náhrada škody

„Pokud si to dodavatel sjedná přímo ve smlouvě, může po spotřebiteli při jejím předčasném ukončení opravdu požadovat vedle smluvní pokuty i náhradu škody. Obrací se na nás však i spotřebitelé, jejichž obchodník takovou možnost ve smlouvě sjednanou nemá. Jeden klient měl dokonce zaplatit celkem 150 tisíc korun, přičemž samotná smluvní pokuta byla v jednotkách tisíc,“ uvádí Markéta

Zemanová s tím, že výše náhrady škody musí odpovídat přímé hospodářské ztrátě obchodníka způsobené odchodem zákazníka. O tom, zda je sankce oprávněná, ovšem ERÚ nerozhoduje, s dodavatelem může v těchto případech jednat pouze neformálně.

Nejčastějším tématem spotřebitelských podání i návrhů na sporná řízení byly záležitosti spojené s platbami za energii. Objevovaly se zejména stížnosti na chybějící vyúčtování a na praxi některých dodavatelů, kteří svým zákazníkům nevraceli přeplatky z vyúčtování.

„Ve druhém pololetí jsme opakovaně naráželi na situaci, kdy klienty koupil, v rámci tzv. koupě závodu, nový dodavatel. Tím na sebe sice vzal povinnost vrátit jim již dříve vzniklý přeplatek, odvolával se ale na původního obchodníka a odmítal dlužnou částku uhradit. Spotřebitelé nám pak ve zvýšené míře podávali návrh na spor, který může být prvním krokem k vymáhání peněz formou exekuce,“ říká Zemanová. (red)

■ aktuálně

Dostupné nájemní bydlení: Žádosti za 5,1 mld. korun

Za pouhé čtyři měsíce si žadatelé v programu řekli o více než dvě třetiny z alokované částky 7 miliard korun. Zhruba 84 % podaných projektů už má stavební povolení.

„V tuto chvíli máme na stole přes devadesát konkrétních bytových projektů. Vláda ve velmi krátkém čase spustila investiční a podpůrné nástroje, díky kterým se už dnes staví a připravuje více bytů pro střední třídu, mladé rodiny, učitele nebo zdravotníky. Úspěšně propojujeme obce se soukromým sektorem a nabízíme inovativní spojení úvěrů a dotací z evropských zdrojů i státního rozpočtu. Vysoký zájem žadatelů ukazuje, že se podařilo nastartovat systém podpory výstavby, který bude dlouhodobě udržitelný a postupně zvýší dostupnost bydlení v Česku,“ prohlásil na úvod tiskové konference premiér Petr Fiala.

(fuk)

Legislativní bypass stavebního řízení

Dokončení ze strany 1

■ Nové zadávací řízení

„Z důvodu zvýšení uživatelského komfortu vláda zároveň souhlasila s realizací tzv. technologického bypassu, tedy vybudování rozhraní pro propojení Informačního systému stavebního řízení (ISSŘ), respektive spisové služby DSŘ se systémy, ve kterých stavební úřady vedou řízení zahájená před 30. 6. 2024. Cílem tohoto opatření je automatický přenos výstupů nebo jiných dat mezi ISSŘ (spisovou službou) a externím softwarem,“ uvedla Karolína Nová z Ministerstva pro místní rozvoj. Ministerstvu vláda uložila iniciovat kroky k realizaci nového zadání veřejné zakázky formou nové cesty k cílovému řešení. „To znamená provedení procesní analýzy, vytvoření popisu cílového stavu a nové soutěže na zhotovení systému DSŘ vyjma

FOTO: Pixabay.com

Národního geoportálu územního plánování,“ dodává Nová. Dojít k tomu má v otevřeném výběrovém řízení v nadlimitním režimu v řádech vyšších stovek milionů korun.

Částečný bypass kritizovala Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (ČKAIT). Bypass se to-

tiž týká pouze povinností stavebních úřadů. Naproti tomu zůstala zachována povinnost vkládat dokumentaci pro povolení záměru zpracovanou povinně projektantem do evidence elektronických dokumentací přes portál stavebníka.

„Legislativní bypass zajišťuje, že stavební úřady a dotčené orgá-

ny mohou s plnou právní jistotou pracovat i mimo centrální systémy digitalizace stavebního řízení. Úřadům se zjednodušuje práce, mohou používat starší, ale funkční nástroje a doručovat si datovou schránkou. Bypass míří i na řízení zahájená od 1. července do přijetí příslušné novely. Řeší také zveřejňování územně plánovací dokumentace. Jediná zachovaná digitální povinnost je odevzdávání projektové dokumentace elektronicky do úložiště. Žádost ale pak již může být podána datovou schránkou nebo na papíře a na dokumentaci stačí odkázat,“ vysvětluje advokát Jan Tomíšek z advokátní kanceláře Rowan Legal.

■ Přechnodné období

Přechnodné období má trvat do konce roku 2027 pro povolování staveb, resp. do poloviny roku 2025 pro územní plánová-

■ nový systém

Nový systém v roce 2028

- Přechnodné období má trvat do konce roku 2027 pro povolování staveb, resp. do poloviny roku 2025 pro územní plánování.
- Mezitím má dojít k novému výběrovému řízení a řádnému otestování a nasazení centrálních stavebních systémů.
- Plně funkční systémy digitálního stavebního řízení lze podle Ministerstva pro místní rozvoj očekávat na počátku roku 2028.

ni. Mezitím má dojít k novému výběrovému řízení a řádnému otestování a nasazení centrálních stavebních systémů. Plně funkční systémy digitálního stavebního řízení lze podle Ministerstva pro místní rozvoj očekávat na počátku roku 2028.

„V dané situaci považují přijatý legislativní bypass za nejlepší možné řešení, které přináší požadovanou právní jistotu stavebníkům a současně nás nevrací do pravěku papírové dokumentace,“ míní Jan Tomíšek.